

BENCHMARK ICT 2005

**LANDELIJKE
SAMENVATTING**

SEPTEMBER 2005

Colofon

Titel: **Benchmark ICT 2005 – Landelijke Samenvatting**

In deze landelijke samenvatting wordt gerapporteerd over de Benchmark ICT 2005 waarbij de ICT-kosten van hogescholen met elkaar werden vergeleken. Dit document kunt u vinden op www.hbo-raad.nl onder 'hbo in cijfers'. Voor de deelnemende instellingen is gedetailleerde aanvullende cijfermatige informatie beschikbaar.

Vragen en opmerkingen kunt u richten aan:

HBO-raad
T.a.v. Informatie & Communicatie
Dhr. H. Bönhke
Postbus 123
2501 CC Den Haag
Bonhke@HBO-raad.nl

© HBO-raad, vereniging van hogescholen, september 2005

Het copyright geldt voor activiteiten met commercieel gebruik. Wanneer uit deze uitgave gegevens worden overgenomen dient de bron te worden vermeld.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar worden gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopie, opnamen, of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoudsopgave

Inhoudopgave	3
Inleiding	4
Kernpunten	5
Opmerkingen	8

Inleiding

In de landelijke samenvatting wordt gerapporteerd over de Benchmark ICT 2005 waarbij de ICT-kosten van hogescholen met elkaar werden vergeleken.

Naar aanleiding van de groter wordende druk op investeringen in onderwijsfaciliteiten is er bij hogescholen een toenemende behoefte aan inzicht in kosten en opbrengsten van activiteiten. De investeringen in inventaris en apparatuur waren in 2002 6.5% hoger dan in 2000¹. Mede naar aanleiding hiervan werd door de Bestuurscommissie ICT van de HBO-raad het initiatief genomen om een instrument te ontwikkelen waarmee de ICT-kosten van hogescholen in kaart gebracht en vergeleken kunnen worden.

Dit instrument is verder vormgegeven door een werkgroep waarin zes hogescholen vertegenwoordigd waren. Ondersteunend hebben twee studenten van Hogeschool INHOLLAND een database ontwikkeld en daarnaast heeft er afstemming plaatsgevonden met de Wetenschappelijk Technische Raad (WTR) en Stichting Surf. Met behulp van het ontwikkelde instrument worden de ICT-kosten van een instelling op gestandaardiseerde wijze gestructureerd en worden ook verborgen uitgaven zichtbaar.

Het model gaat uit van een gemiddelde ICT-afdeling van een hogeschool en bundelt gegevens op instellingsniveau. Hierbij worden kosten op instellingsniveau en kosten binnen de ICT-begroting van elkaar onderscheiden. Het model wordt gevormd door een reeks afspraken waarbinnen de kosten volgens een vaste systematiek vastgelegd worden. In het eerste jaar waarin de benchmark werd uitgevoerd is uitgegaan van de gegevens in de begrotingen voor 2004, dit jaar is gekozen voor de realisatie over 2004 om het verschil tussen begroting en realisatie te kunnen onderzoeken en af te wegen welke variant de beste basis biedt voor het komende jaar.

Na een pilot binnen de werkgroep zijn in het najaar van 2003 alle hogescholen uitgenodigd om deel te nemen aan de Benchmark ICT. Vervolgens is in het voorjaar van 2004 en 2005 het proces doorlopen om te komen tot een benchmark. De deelnemers vormen een dwarsdoorsnede van het hbo; zowel grote als kleine en zowel mono- als multisectorale hogescholen hebben geparticipeerd in het proces.

Het traject is gestart met de bedoeling om tenminste drie keer herhaald te worden om daarmee de ontwikkelingen bij de deelnemers te kunnen volgen. In deze cyclus ligt de nadruk op een groeimodel: toenemende betrouwbaarheid en relevantie van de gegevens. De gegevens worden meer betrouwbaar door ervaring met de gegevensverzameling en relevanter door bijstelling en uitbreiding van het model. Deze keer is er een vergelijking gemaakt tussen de begroting en de realisatie.

Een van de producten die aan het proces van de Benchmark ICT gerelateerd zijn, is de voorliggende landelijke samenvatting. Daarnaast hebben de deelnemende instellingen een instellingsrapportage en cijfermatige detailgegevens ontvangen. Dit document is ook te vinden op www.hbo-raad.nl onder 'over de hogescholen' en 'kengetallen'.

In het eerste hoofdstuk worden de kernpunten behandeld. Daarna volgen enkele beschouwingen gerelateerd aan managementvragen.

¹ HBO-raad (november 2003), *Hogescholen Management Informatie 2003*, Den Haag.

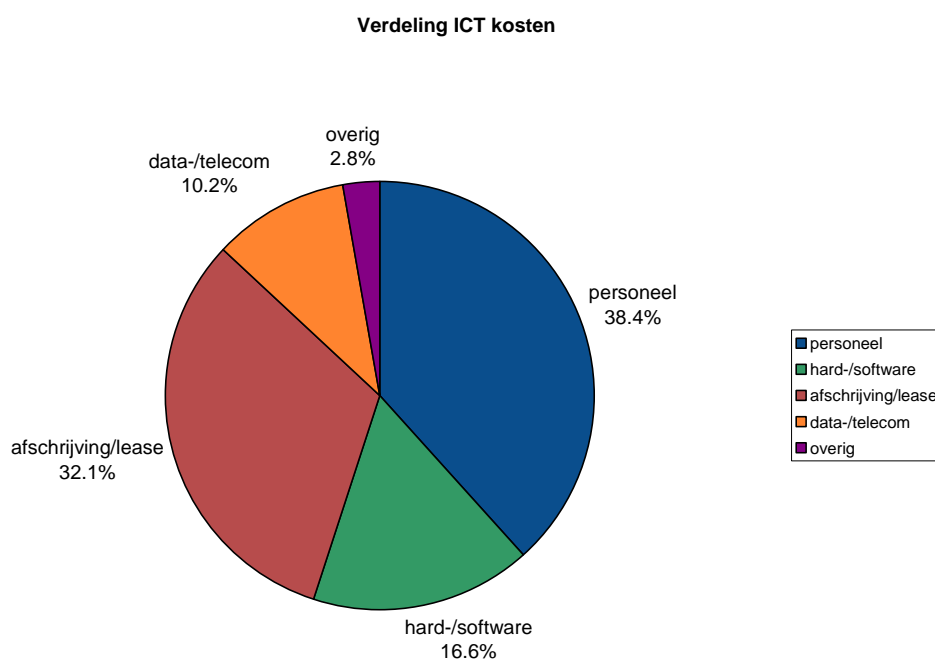
Kernpunten

Algemeen

De 14 hogescholen die deelnamen aan de Benchmark ICT 2005 bieden aan 196,696 studenten en 14,805 medewerkers (fte) ICT-voorzieningen. In totaal beslaat dit aanbod 39,449 werkplekken met ICT, waarvan 15,669 voor medewerkers, en 4,090 printers.

Verdeling ICT-kosten

Gemiddeld nemen de ICT-kosten een aandeel van 6.3% van de omzet van een hogeschool in beslag. Daarbij nemen de personeelskosten met 38.4% het grootste deel voor hun rekening. Ook de kosten van afschrijving en lease nemen met 32.1% een groot deel voor hun rekening. De onderhoud- en licentiekosten voor hard-/software en de kosten van data-/telecom zijn relatief een stuk lager met respectievelijk 16.6% en 10.2% van de totale ICT-kosten. In deze onderverdeling zijn de aanschafkosten van hardware terug te vinden in de categorie afschrijving/lease, maar de onderhoudskosten ná de aanschaf onder hard-/software.

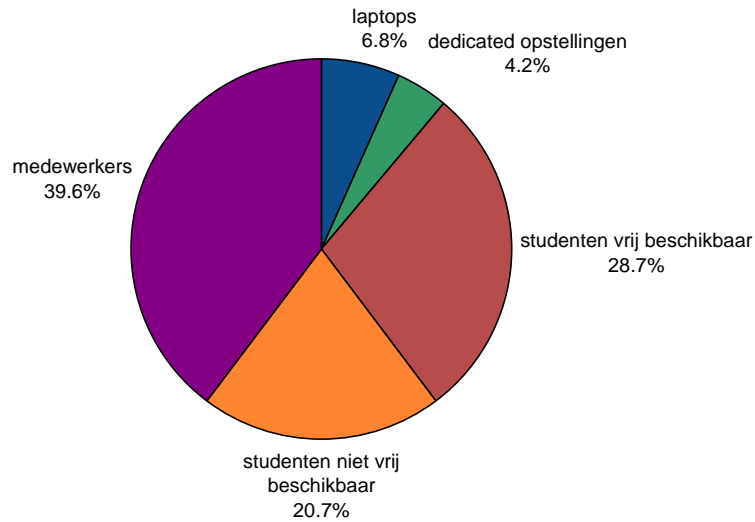

ICT-werkplekken

Gemiddeld kost een ICT-werkplek een hogeschool €2,199 per jaar. Het gemiddelde aantal studenten per werkplek is 9.6, wat betekent dat een studentenwerkplek door ongeveer 10 studenten 'gedeeld' wordt. Er is gemiddeld voor elke 9.6 werkplekken een printer beschikbaar. Elke fte ICT-personeel verzorgt gemiddeld 59.6 werkplekken en per applicatiebeheerder (fte) worden gemiddeld 116 applicaties onderhouden. De kosten van het hardware onderhoud zijn per werkplek gemiddeld €91 per jaar.

Ruim de helft van alle ICT-werkplekken bij hogescholen zijn vaste PC's voor studenten (49.4%). Het merendeel hiervan is vrij beschikbaar; studenten kunnen er zo altijd gebruik van maken. Een ander deel is niet vrij beschikbaar, wat inhoudt dat deze werkplekken op sommige momenten gereserveerd zijn voor specifieke groepen. Bij de deelnemers aan de Benchmark ICT bestaan veel verschillende vormen als het gaat om vrije toegankelijkheid van werkplekken. Daardoor is de onderverdeling tussen vrij en niet vrij arbitrair.

Werkplekken verdeling

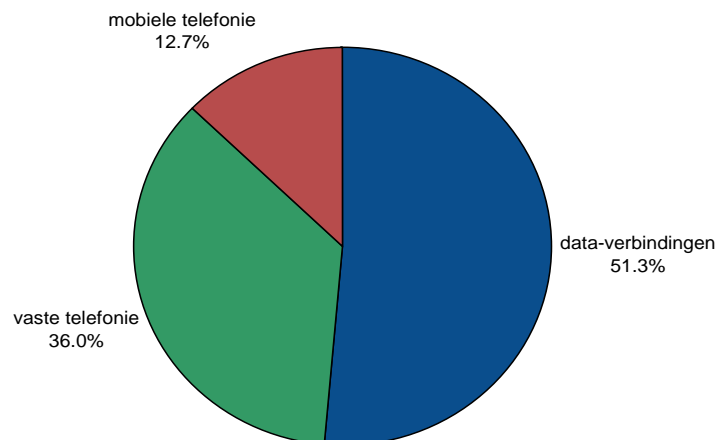
Investeringen

De investeringen door hogescholen in ICT zijn behoorlijk: in 2004 is in het hbo voor ruim €46 miljoen in ICT geïnvesteerd. 82% van deze investeringen gaat naar de vernieuwing van hardware en zo'n 14% wordt besteed aan nieuwe software. Slechts een klein gedeelte van de totale investeringen is gereserveerd voor externe ondersteuning. Per jaar wordt er per student gemiddeld €142 geïnvesteerd in ICT, per werkplek is dit €676.

Data- en telecom

De verbindingskosten zijn per werkplek gemiddeld €115 per jaar. Zij nemen daarmee 51% van de totale kosten voor data- en telecom. De kosten van vaste telefonie beslaan 36% van de kosten voor data- en telecom en bedragen gemiddeld €201 per vast toestel. De kosten van mobiele telefonie nemen 13% van deze kosten en bedragen gemiddeld €506 per mobiel toestel.

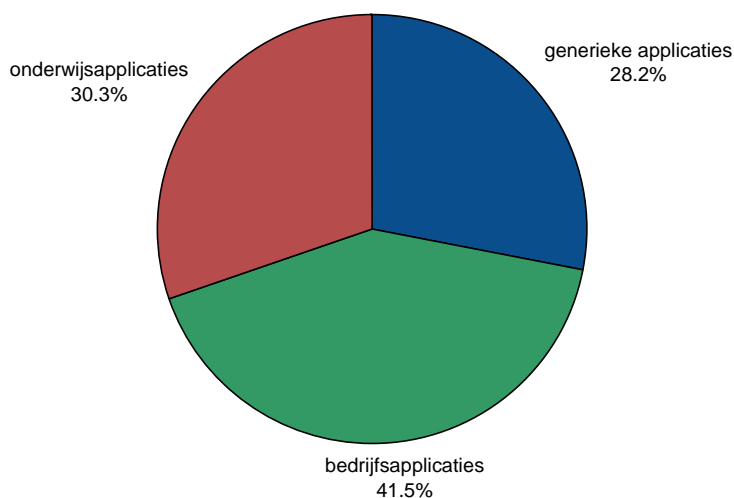
Verdeling kosten data- en telecom

Software

Iets meer dan 30% van de uitgaven aan softwareonderhoud en licenties voor programmatuur gaat naar onderwijsapplicaties. Dit zijn programma's die ingezet worden voor specifieke onderwijsdoeleinden, zoals bijvoorbeeld simulatieprogramma's. 28% van de uitgaven aan software gaat naar generieke applicaties die op elke werkplek binnen de hogeschool beschikbaar zijn. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het besturingssysteem en de tekstverwerker. Daarnaast gaat er nog ruim 41% naar bedrijfsapplicaties, waarmee de bedrijfsprocessen worden ondersteund. Denk hierbij bijvoorbeeld aan programmatuur voor de personeels- en studentenadministraties.

Verdeling software

Opmerkingen

De informatie die tijdens de Benchmark ICT 2004 en 2005 verzameld is, kan door de deelnemers gebruikt worden bij de verdere onderbouwing van plannen. Het is interessant om met behulp van de gegevens een aantal vergelijkingen te maken. Daarbij is de nodige voorzichtigheid geboden omdat er altijd een verhaal verbonden is aan de cijfers. De informatie vormt in ieder geval een goede basis voor discussie over de activiteiten.

We lichten hier een aantal zaken toe waarin de verschillen tussen begroting en realisatie naar voren komen.

Aandeel ICT kosten

In verhouding tot de begroting zijn er in 2004 (realisatie) 4.4% minder kosten gemaakt voor ICT.

Verdeling ICT kosten

Opvallend is dat de verdeling van de ICT kosten ten opzichte van de benchmark 2004 (begroting 2004) zijn gewijzigd. Hierbij hebben de personeelkosten een beduidend hoger aandeel dan was begroot, van 34.8 % naar 38.5 %. Deze stijging komt voor een deel voort uit het feit dat de totale exploitatie 4.4% lager is dan begroot en de kosten voor personeel 5.7% hoger zijn uitgevallen dan begroot. Deze cijfers hebben betrekking op de hogescholen die aan beide benchmarks hebben deelgenomen, in de rapportage ziet u de verdeling van alle hogescholen die met de laatste vragenronde (realisatie 2004) hebben deelgenomen.

Kosten per werkplek

De kosten per werkplek liggen bijna 12% lager dan was begroot, dit komt doordat de totale ICT kosten 4.4% lager zijn dan begroot en het aantal pc's 10.5% hoger is dan begroot.

Uitgaven applicaties

In de praktijk blijken de uitgaven voor applicaties lager uit te vallen dan in 2004 was begroot. Aan onderwijsapplicaties wordt meer uitgegeven dan aan generieke applicaties terwijl in de begroting de verdeling omgedraaid was.

Helpdesk

Bij de hogescholen die deelnemen aan de Benchmark ICT is een duidelijke relatie zichtbaar tussen het aantal ICT-werkplekken en de personeelsinzet op de helpdesk. Hoe meer werkplekken er zijn, hoe meer personeel er wordt ingezet op de helpdesk. Gemiddeld wordt er voor elke 213 ICT-werkplekken één fte aan helpdeskpersoneel ingezet. Dit is meer dan de 184 werkplekken in de begroting, in de realisatie blijkt er 13.4 % minder fte voor de functie van helpdesk medewerker beschikbaar. Het aantal pc's is 10.5 % hoger dan vermeld in de begroting.